

Les 4 Identiteit

Leerdoelen

- De leerling maakt kennis met het begrip identiteit in relatie tot het nationalisme.
- De leerling begrijpt de relatie tussen identiteitsvorming, representatie en oppositie.
- De leerling onderzoekt de verschillen tussen identiteitsvorming nu en in de negentiende eeuw.
- De leerling verkent het genre van moppen.

Lesonderdeel 1 [10 minuten]

Eindbespreking van opdracht 2.4. Enkele leerlingen dragen voor.

Lesonderdeel 2. [15 minuten]

We komen terug op de eerste les van de lessenserie, waarin vaderlandsliefde en nationalisme in de negentiende eeuw zijn besproken (slide 39).

Dit vormt het bruggetje naar de instructie van de docent over nationalisme als ideologie, als idee (slide 40). Dit omvat:

- De eigen natie staat in de negentiende eeuw centraal.
- De natie vormt een eenheid vanwege de gedeelde taal.
- Iedere natie heeft een eigen karakter, 'volksgeest'.
- Taal en volksgeest zorgen voor eigen identiteit, is het idee.
- Eigen identiteit wordt altijd positief beschreven: Nederlanders zijn dapper, sterk, slim etc.
- Eigen identiteit wordt gevormd door oppositie met andere naties: we zijn niet als de Duitsers, de Fransen, de Belgen etc. (slide 41 en 42).
- Oorlog vormt een belangrijke voedingsbodem voor de vorming van de eigen identiteit door middel van oppositie.

Voor de docent: ook hiervoor is het Vlogboek Literatuurgeschiedenis relevant:

https://www.youtube.com/watch?v=HIU4C5_BOp4&t=75s Lees meer over verzetspoëzie tegen de Franse overheersing op: <https://www.literatuurgeschiedenis.org/19e-eeuw/literatuur-als-wapen>. Over nationale stereotypie: Janneke Weijermars (2023), 'Imagologie', in: Didactiek Nederlands - Handboek. <https://didactieknederlands.nl/handboek/2023/02/imagologie>.

Die oppositie zorgt voor stereotypering (slide 43). Stereotypen worden vaak gebruikt in humoristische genres zoals cartoons en moppen waarin verschillen worden uitvergroot (slide 44 en 45).

Lesonderdeel 3 [15 minuten]

De leerlingen werken aan opdracht 4 (zie bijlage).

Opdracht 4 Moppen

Nodig: mop, schrift, pen, medeleerling

1. Lees de mop die je van je docent gekregen hebt.
2. Streep karaktereigenschappen van de beschreven personen/groepen aan in de tekst of formuleer ze in een paar zinnen in je schrift.
3. Bedenk samen met je medeleerling op welke manier de oppositie in de mop is vormgegeven.

4. Wat is het effect van de oppositie als het gaat om hoe de personen/groepen zijn beschreven?
5. Beschrijf de representatie per groep/persoon in één zin in je schrift.
6. Als je klaar bent, doe je dezelfde opdracht met een andere mop.

Bevindingen van leerlingen worden kort besproken.

Optioneel: de schriftelijke uitwerking van deze opdracht wordt opgenomen in het dossier, dat de leerling ter afronding van deze lessenserie inlevert.

Lesonderdeel 4. [10 minuten]

Afsluiting van de lessenserie:

Evaluatie van de centrale vraag (slide 47) en van de lessenserie als geheel.